

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

О.М. Ковальова, к.е.н., доцент

М.М. Римар, студентка

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Одним з найважливіших показників, який характеризує ефективність фінансової діяльності підприємства, є фінансовий результат: прибуток чи збиток (рис. 1). Фінансовим результатом є збільшення чи зменшення вартості власного капіталу компанії, сформованого в ході його господарської діяльності протягом звітного періоду.

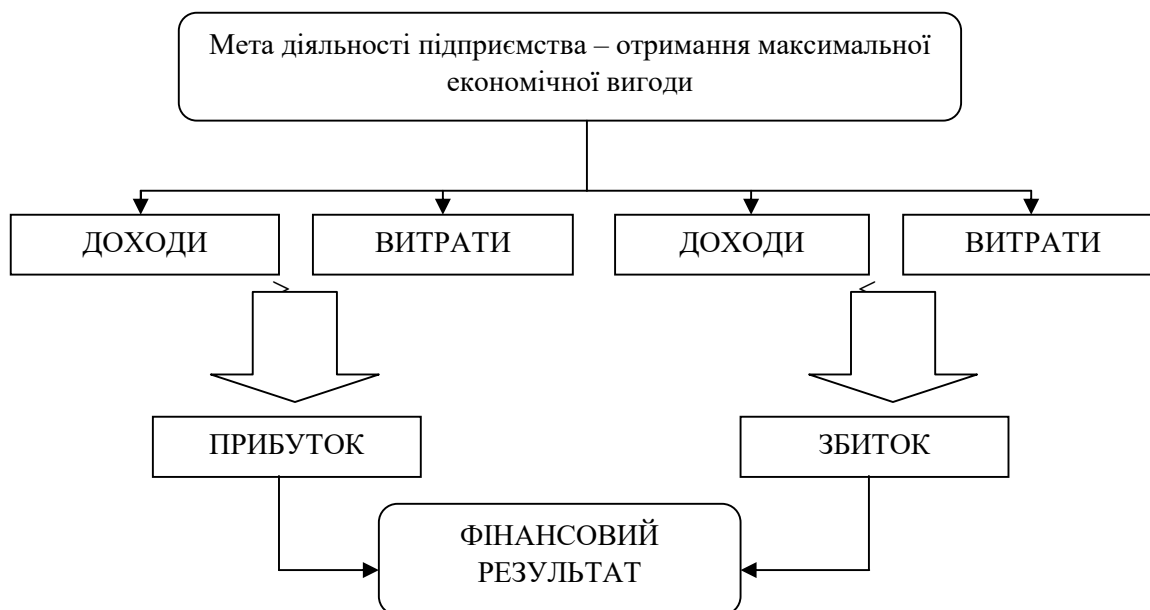

Рисунок 1 – Форми фінансового результату діяльності підприємства

Трактування фінансових результатів є важливою науковою проблемою. Цей показник залишається в центрі уваги вчених не тільки у сфері бухгалтерського обліку, а й, економічної теорії, що потребує дослідження його сутнісних рис у двох аспектах: економічному та обліковому (табл. 1).

Таблиця 1 – Економічний та обліковий аспект сутнісних рис фінансової діяльності

Автор \ Аспект	Мельник Т.Ю.[1]	Яріш П.М., Касьянова Ю.В.[2]	Білик М.Д.[3]	Стаднюк Т.С.[4]	Шеверя Я.В. [5]	Стаднюк Т.О.[6]	Йолтухівська Т. В. [7]
Економічний аспект	+			+		+	+
Обліковий аспект		+	+		+		

Розгляд фінансового результату дозволив визначити його як показник, що вказує на можливість економічного розвитку підприємства, що приймає форму прибутку.

Узагальнення методичних підходів до розрахунку чистого прибутку знайшло своє відображення у систематизації їх основних характеристик у табл. 2.

Фінансовий результат у формі прибутку є головною метою діяльності підприємства на ринку. Інформація про результати щодо діяльності підприємства відображена у фінансових звітах та є доступною для використання при розрахунку рівня платоспроможності, ліквідності, та фінансової стійкості підприємства, а також головним джерелом інформації для потенційних партнерів [2,8], опираючись на це, розглянуто три підходи до розрахунку чистого прибутку: синтаксичний, семантичний, прагматичний.

На визначених методичних підходах засновується порядок визначення та облікового забезпечення прибутку як результату фінансової діяльності підприємства.

Таблиця 2 – Основні методичні підходи до розрахунку чистого прибутку [9]

Методичний підхід	Основні характеристики та особливості
Синтаксичний	Доходи і витрати визнаються в міру здійснення господарських операцій з дотриманням класифікації за видами діяльності для їх постійного порівняння. Впровадження національних П(С)БО враховує цей підхід і трансформує систему визначення й відображення прибутку у звітності.
Семантичний	Зміст семантичного підходу полягає в дослідженні можливостей використання показника прибутку для аналізу ефективності діяльності підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів і максимізації його в певних умовах ринку.
Прагматичний	Визначений підхід пов'язаний з процесами прийняття рішень та прогнозуванням майбутньої діяльності підприємства. З огляду на це, показник прибутку – необхідний елемент процесу прогнозування грошових потоків, окупності капіталу і оцінки ризику інвестицій. При цьому постає проблема його оцінки, вибір якої залежить від мети прогнозу і його користувачів. Для прогнозування структуру прибутку у багатьох випадках найчастіше використовується теперішня вартість як найбільш прийнятна.

В основі синтаксичного підходу знаходиться концепція щодо можливості облікового забезпечення прибутку лише на базі першочергового з'ясування алгоритму дій та методу його розрахунку. Оцінка фінансового результату у межах даної концепції здійснюється через застосування операційного підходу та підходу до визначення прибутку за видами діяльності.

Прибуток у межах семантичного підходу розраховується з урахуванням ринкових факторів впливу. Прихильники даного підходу розглядають відмінності між економічним та бухгалтерським прибутком в умовах динамічного ринкового середовища, оцінюють його як показник результативності інвестицій власників у капітал підприємства. Обчислення груп коефіцієнтів у фінансовому аналізі засновано на семантичному підході до розрахунку чистого прибутку.

У прагматичному підході на відміну від синтаксичного, метод визначення та оцінки прибутку відходить на другий план. У центрі уваги знаходиться оцінка використання інвесторами отриманого прибутку. Обліково-інформаційне забезпечення чистого прибутку розглядається як вихідна точка для прийняття інвестиційних рішень.

Доцільно включити державні регулюючі органи до суб'єктів-користувачів облікової інформації за фінансовими результатами діяльності підприємства, що дозволить сформулювати

цілісне уявлення про механізм розрахунку чистого прибутку підприємства, на прикладі розвинутої економічної системи.

У процесі обліку фінансових результатів, підприємство найчастіше стикається з проблемою вибору доцільної форми облікової політики, яка охоплює ключові питання, які у майбутньому мають суттєвий вплив на результативність та ефективність роботи, а саме: коректне відображення у бухгалтерському обліку фактів господарської діяльності, амортизація, обчислення резерву сумнівних боргів та ін.

Подальший розвиток обліку фінансових результатів підприємства вбачається можливим за наступних умов: удосконалення Робочого плану рахунків на підприємстві на основі відкриття до синтетичних рахунків бухгалтерського обліку субрахунків, що дозволить підвищити інформативність обліку фінансових результатів та відокремити необхідну для аналізу інформацію, здійснювати ефективний контроль та прогнозувати результати діяльності у майбутньому; удосконалення управлінського обліку в контексті контролю кожного структурного підрозділу підприємства у певний момент часу за формуванням доходу; удосконалення класифікаційних ознак доходів та витрат, що виступають складовими елементами фінансового результату підприємства, що у кінцевому підсумку має сприяти узгодженню класифікації видів діяльності та субрахунків обліку фінансових результатів.

Література:

1. Мельник Т. Ю. Формування інформаційних ресурсів управлінського обліку для контролювання фінансових результатів підприємства // Молодий вчений. – 2015. – № 8 (23). Ч. 2. – С. 63–68.
2. Яріш П.М. Методи проведення аналізу фінансових результатів діяльності організацій / П.М. Яріш, Ю.В. Касьянова // Управління розвитком. – 2015. – № 4(144). – С. 159–162.
3. Білик М.Д. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємств / М.Д. Білик, В.В. Бабіч // Бізнес Інформ. – 2015. – № 4. – С. 205–213.
4. Стаднюк Т.С. Особливості методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємств / Т.С. Стаднюк // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2016. – № 1. – С. 127–132.
5. Шеверя Я.В. Формування показників Звіту про фінансові результати(сукупні доходи) для управління: організаційнометодичні підходи / Я.В. Шеверя, В.О. Ганусич // Інфраструктура ринку. – 2017. – Випуск 7. – С. 404–411.
6. Стаднюк Т. Особливості методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємств / Т. Стаднюк // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2016. № 1. С. 127–132.
7. Йолтухівська Т. В. Аналіз теоретичних підходів до визначення поняття «фінансовий результат» / Т. В. Йолтухівська, В. Г. Лопатовський // Вісник Хмельницького національного університету. – 2015. – № 2. – С. 64–67.
8. Волощук Л.О. Удосконалення методичного забезпечення аналізу грошових потоків та інвестиційної діяльності промислового підприємства як складових оцінки його фінансового стану / Л.О. Волощук, А.В. Скаленко // Труды Одесского политехнического университета: Научный и производственно-практический сборник по техническим и естественным наукам. – Одесса, 2010. – Вып. 1-2, (33-34). – С. 256–262.
9. Рета М.В. Сучасні проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємств / М.В. Рета, Г.О. Пляка // Вісник НТУ «ХПІ». – 2015. – № 25 (1134). – С. 25–34.